

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem – Kolozsvár
1.2 Kar	Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar
1.3 Intézet	Református Tanárképző és Zeneművészeti Intézet
1.4 Szakterület	Zene
1.5 Képzési szint	Alapképzés (BA) – Licenz
1.6 Szak / Képesítés	Zene / Zenetanár

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	ZENETÖRTÉNET (autochton) – TLM 3634						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	dr. Fekete Miklós						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	dr. Fekete Miklós						
2.4 Tanulmányi év	3	2.5 Félév	2	2.6. Értékelés módja	E	2.7 Tantárgy típusa	DF

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	1	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	24	melyből: 3.5 előadás	12	3.6 szeminárium/labor	12
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					15
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					10
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					12
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek: koncertrésztétel (opera, filharmonia, kamaraestek, kórusfellépések, előadások, stb.), önálló zenehallgatás, konferencia-résztétel, nyílt intézményi programokon való résztétel, stb.					7
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	48				
3.8 A félév össz-óraszama	72				
3.9 Kreditszám	3				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	• –
4.2 Kompetenciabeli	<ul style="list-style-type: none"> • általános zenetörténeti ismeretekkel való rendelkezés (1-2 év) • zenei képességekkel való rendelkezés (zenei hallás, ritmusérzék) • kottaolvasási készséggel való rendelkezés

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> • 75 %-os jelenléti kötelezettség • vetítő, hangfalak, zongora • kötelező olvasmányok tanulmányozása és a feladatok elvégzése
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> • 75 %-os jelenléti kötelezettség

	<ul style="list-style-type: none"> • szemináriumi feladatok megoldása (órák keretében és tanórákon kívül) • szemináriumi bemutatók megtartása • fontosabb kolozsvári könyvtárak használata, többek között: <ul style="list-style-type: none"> ▪ BBTE Református Teológia, Zenepedagógia Tanszék Könyvtára ▪ BCU – Lucian Blaga Központi Könyvtár ▪ Gheorghe Dima Zeneakadémia Könyvtára ▪ BBTE – Filológia Tanszék Könyvtára
--	--

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • zeneértés képességének kialakítása • a zenei értékek felismerési képességének kialakítása • hangszeres, vokális és zenekari kottaolvasás készségének kialakítása • formaérzék-, zenehallgatási készség fejlesztése • stílusfelismerési képesség kialakítása • elemzési készség fejlesztése • zenei stiláris elemek rendszerezésének képessége • a zenemű gondolati tartalmát közvetítő kifejező eszközök – tempó, dinamika, tonalitás, forma, karakter, hangszerelés, stb. – értelmezési képességének fejlesztése
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • a zenei befogadókészség kialakítása • az esztétikai értékítélet képességének kialakítása • a rendszerezés képességének kifejtése • az önálló zenehallgatási- és hangverseny-látogatási igény kialakítása • interdiszciplináris kapcsolatok kialakításának készsége – egyrészt zenei tárgyakkal (zeneelmélet, formatan, összhangzattan, ellenpont, folklór, hangszertörténet és hangszerelmélet, hangszertanulás, partitúraolvasás, karvezetés), másrészt zenén kívüli tárgyakkal (irodalom, egyetemes történelem, művészettörténet, földrajz, szociológia, stb.)

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • a zenei műveltség megalapozása és az egyetemes zenekultúra megismertetése • a zenei ízlés formálása • zenetörténeti tájékozottság kialakítása, ismeretek bővítése és rendszerezése • a zenei érdeklődés felkeltése • zenei élményszerzés megvalósítása és az az újdonság iránti érdeklődés felkeltése, fenntartása • az esztétikai érzék fejlesztése • a tudatos zenehallgatás szintjének elérése • az éneklési és zenélési öröm felkeltése • a kurzuson/szemináriumon kívüli zenehallgatásra való rászoktatás
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • a zenetörténeti terminológia megismerése, elsajátítása és helyes használata • a zenei művészettörténeti korszakok körülhatárolása, képviselőinek megismerése, sajátos stiláris jegyeinek megfigyelése • a történelmi, művészettörténeti, irodalmi, képzőművészeti és zenei fejlődés párhuzamba állítása, kölcsönhatásainak és összefüggéseinek felderítése

	<ul style="list-style-type: none"> • a zenei elemzések megvalósításához szükséges zenetörténeti ismeretek elsajátítása • zeneszerzők életének, tevékenységeinek, alkotásainak megismerése • különböző események és történések időrendi behelyezése • zeneszerzők jellegzetes stílusjegyeinek megismerése • műfajok és formák kialakulásának és fejlődésének nyomon követése • a meghallgatott zeneművek előadó apparátusának felismerése • fontosabb zenetörténeti alkotások megismerése, majd felismerése zenehallgatás útján • sajátos munkamódszerek kialakítása a zenetörténeti szemináriumokon • az előadásokon, szemináriumokon ismertett tananyag rendszerezése, elmélyítése
--	--

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didakt. módszerek
<p>1. Igor Sztravinszkij élete és zenei munkássága.</p> <p>Kulcsszavak: harmónia, ritmika, népi jelleg, stílusbeli pluralizmus.</p>	<p>- előadás</p> <p>- bemutatás</p> <p>- problematizálás</p> <p>- interaktív párbeszéd</p> <p>- brainstorming</p>
<p>2. Szergej Prokofjev, Dmitrij Sosztakovics, Szergej Rachmanyinov, Alexander Szkrjabin zeneirodalmi jelentősége.</p> <p>Kulcsszavak: orosz jelleg, neoklasszicizmus, újszerű, stílusjegyek, virtuozitás, szimfónia, versenymű, zongoramuzsika.</p>	<p>- előadás</p> <p>- bemutatás</p> <p>- problematizálás</p> <p>- interaktív párbeszéd</p> <p>- brainstorming</p>
<p>3. A Francia Hatok (főképp Darius Milhaud, Arthur Honegger, Francis Poulenc) és Olivier Messiaen zeneirodalmi jelentősége.</p> <p>Kulcsszavak: stílusjegyek, művek.</p>	<p>- előadás</p> <p>- bemutatás</p> <p>- problematizálás</p> <p>- interaktív párbeszéd</p> <p>- brainstorming</p>
<p>4. Dohnányi Ernő és Kodály Zoltán zeneirodalmi jelentősége. Bartók Béla élete és zenei munkássága.</p> <p>Kulcsszavak: nemzeti jelleg, nyugateurópai hagyományok, stílusjegyek, művek.</p>	<p>- előadás</p> <p>- bemutatás</p> <p>- problematizálás</p> <p>- interaktív párbeszéd</p> <p>- brainstorming</p>
<p>5. Bartók Béla művei.</p> <p>Kulcsszavak: sajátosságok, népzene kutatás, kórusművek, színpadi művek, hangszeres-, kamara- és zenekari művek.</p>	<p>- előadás</p> <p>- bemutatás</p> <p>- problematizálás</p> <p>- interaktív párbeszéd</p> <p>- brainstorming</p>
<p>6. George Enescu élete és zenei munkássága.</p> <p>Kulcsszavak: nemzeti jelleg, stílusjegyek, hegedűművész, zongoraművész, tanár, zeneszerző.</p>	<p>- előadás</p> <p>- bemutatás</p> <p>- problematizálás</p> <p>- interaktív párbeszéd</p> <p>- brainstorming</p>

<p>7. George Enescu művei.</p> <p>Kulcsszavak: kompozíciók.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
<p>8. Paul Hindemith, Edward Elgar, Benjamin Britten zeneirodalmi jelentősége.</p> <p>Kulcsszavak: stílusjegyek, művek.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
<p>9. Aleatorika. Elektronikus zene. Konkrét zene. Pierre Schaeffer, John Cage, Edgard Varèse, Pierre Boulez, Iannis Xenakis zenei munkássága.</p> <p>Kulcsszavak: experimentális zene, tudatos hagyománynélküliség, nyitott forma, extrém <i>avantgarde</i>, hangszorózene, zörejek.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
<p>10. Modern. Posztmodern. Kortárs.</p> <p>Kulcsszavak: stílusok, szerzők, művek.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
<p>11. Jazz. Populáris zene. Filmzene.</p> <p>Kulcsszavak: stílusok, történet, alkotók, előadók, együttesek, alkotások.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
<p>12. Ismétlés, összefoglalás.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
<p>8.2 Szeminárium</p>	<p>Didakt. módszerek</p>
<p>1. Igor Sztravinszkij élete és zenei munkássága.</p> <p>Kulcsszavak: harmónia, ritmika, népi jelleg, stílusbeli pluralizmus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
<p>2. Szergej Prokofjev, Dmitrij Sosztakovics, Szergej Rachmanyinov, Alexander Szkrjabin zeneirodalmi jelentősége.</p> <p>Kulcsszavak: orosz jelleg, neoklasszicizmus, újszerű, stílusjegyek, virtuozitás, szimfónia, versenymű, zongoramuzsika.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
<p>3. A Francia Hatok (főképp Darius Milhaud, Arthur Honegger, Francis Poulenc) és Olivier Messiaen zeneirodalmi jelentősége.</p> <p>Kulcsszavak: stílusjegyek, művek.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés

<p>4. Dohnányi Ernő és Kodály Zoltán zeneirodalmi jelentősége. Bartók Béla élete és zenei munkássága.</p> <p>Kulcsszavak: nemzeti jelleg, nyugateurópai hagyományok, stílusjegyek, művek.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
<p>5. Bartók Béla művei.</p> <p>Kulcsszavak: sajátosságok, népzene kutatás, kórusművek, színpadi művek, hangszeres-, kamara- és zenekari művek.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
<p>6. George Enescu élete és zenei munkássága.</p> <p>Kulcsszavak: nemzeti jelleg, stílusjegyek, hegedűművész, zongoraművész, tanár, zeneszerző.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
<p>7. George Enescu művei.</p> <p>Kulcsszavak: kompozíciók.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
<p>8. Paul Hindemith, Edward Elgar, Benjamin Britten zeneirodalmi jelentősége.</p> <p>Kulcsszavak: stílusjegyek, művek.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
<p>9. Aleatorika. Elektronikus zene. Konkrét zene. Pierre Schaeffer, John Cage, Edgard Varèse, Pierre Boulez, Iannis Xenakis zenei munkássága.</p> <p>Kulcsszavak: experimentális zene, tudatos hagyománynélküliség, nyitott forma, extrém <i>avantgarde</i>, hangszorózene, zörejek.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
<p>10. Modern. Posztmodern. Kortárs.</p> <p>Kulcsszavak: stílusok, szerzők, művek.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
<p>11. Jazz. Populáris zene. Filmzene.</p> <p>Kulcsszavak: stílusok, történet, alkotók, előadók, együttesek, alkotások.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
<p>12. Ismétlés, összefoglalás.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés

Kötelező könyvészet:

*** *IMSLP / CPDL* – kották

*** *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*. 2001. Macmillan Publishers. London.

BURROWS, John (szerk.) 2006. *A klasszikus zene*. M-érték Kiadó. Budapest.

COPLAND, Aaron 1973. *Az új zene*. Zeneműkiadó. Budapest.

DIETEL, Gerhard 1996. *Zenetörténet évszámokban I, II*. Springer. Budapest.

EGGEBRECHT, Hans Heinrich 2009 [német kiadás 1991]. *A nyugat zenéje – Folyamatok és állomások a középkortól napjainkig*. Typotex Kiadó. Budapest.

KÓKAI Rezső – Fábián Imre 1961. *Századunk zenéje*. Zeneműkiadó. Budapest.

KROÓ György 1973-1989. *A hét zeneműve*. Zeneműkiadó. Budapest.

MICHELS, Ulrich 2003. *Atlasz – Zene*. Athenaeum 2000 Kiadó. Budapest.

SALZMAN, Eric 1980 [angol kiadás 1974²]. *A 20. század zenéje*. Zeneműkiadó. Budapest.

SCHOENBERG, Harold C. 2006. *Nagy zeneszerzők élete*. Európa Könyvkiadó. Budapest.

STANLEY, John 2006. *Klasszikus zene*. Kossuth Kiadó. Budapest.

SZABOLCSI Bence 1999. *A zene története*. Kossuth Kiadó. Budapest.

SZITHA Tünde 1998. *A magyar zene századai*. Orfeusz hangzó zenetörténet. Nemzeti Kulturális Alap Zenei Kollégiuma. Budapest.

WÖRNER, Karl H. 2007. *A zene története*. Vivace Zenei Antikvárium és Kiadó. Budapest.

Ajánlott könyvészet:

BECZE Szilvia 2019. *Bartók – Kodály – Dohnányi*. Holnap Kiadó. Budapest.

BENTOIU, Pascal 2005. *Breviar enescian*. Editura Universității Naționale de Muzică. București.

BÓNIS Ferenc 2011. *Élet-pálya: Kodály Zoltán*. Balassi Kiadó – Kodály Archívum. Budapest.

BREUER János 1982. *Kodály-kalauz*. Zeneműkiadó. Budapest.

DEDIU, Valentina Sandu 2002. *Muzica românească între 1944-2000*. Editura Muzicală. București.

DELIÈGE, Celestin 1983. *Beszélgetések Pierre Boulezzal*. Zeneműkiadó. Budapest.

DOHNÁNYI Ilona von 2002. *Ernst von Dohnányi – A song of life*. Indiana University Press. Bloomington & Indianapolis.

DUMITRAȘCU, Ilie 2004. *Istoria muzicii românești – compendiu*. Editura Universității Transilvania. Brașov.

FRIDECZKY Frigyes 2000. *Magyar zeneszerzők*. Athenaeum 2000 Kiadó. Budapest.

GAVOTY, Bernard 2005. *Amintirile lui George Enescu* (trad. din franceză de Elena Bulai). Editura Curtea Veche. București.

KALINAK, Kathrin 2014. *Filmzene – nagyon rövid bevezetés*. MüPa Könyvek. Rózsavölgyi és Társa. Budapest.

KÁRPÁTI János (szerk.) 2011. *Képes magyar zenetörténet*. Rózsavölgyi és Társa. Budapest.

LAMPERT Vera 2005. *Népzene Bartók műveiben*. Hagyományok Háza – Helikon Kiadó. Budapest.

LÁSZLÓ Ferenc (szerk.) 1995. *A szfinx válaszol: harmincöt beszélgetés George Enescuval*. Kriterion Kiadó. Bukarest.

LENDVAI Ernő 1993. *Bartók dramaturgiája: színpadi művek és a Cantata profana*. Akkord Kiadó. Budapest.

MALCOLM, Noel 2011. *George Enescu*. Humanitas. București.

NÉMETH Amadé 1979. *Erkel*. Gondolat Kiadó. Budapest.

PONGRÁCZ Zoltán 1971. *Mai zene – mai hangjegyzírás*. Zeneműkiadó. Budapest.

PONGRÁCZ Zoltán 1980. *Az elektronikus zene*. Zeneműkiadó. Budapest.

SZOMORY György 2017. *Kis magyar zenetörténet*. Holnap Kiadó. Budapest.

SZÖLLŐSY András 1980. *Honegger*. Gondolat Kiadó. Budapest.

TALLIÁN Tibor 2015. *Magyar képek*. Balassi Kiadó. Budapest.

TALLIÁN Tibor 2016. *Bartók Béla*. Rózsavölgyi és Társa. Budapest.

VARGA Bálint András: *Három kérdés - 82 zeneszerző*, Zeneműkiadó, Budapest, 1986.

VÁZSONYI Bálint 1971. *Dohnányi Ernő*. Zeneműkiadó. Budapest.

VEDRES Csaba 2006. *Mi az, hogy könnyűzene?! Kairoz Kiadó. Budapest.*

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A zenetörténet tantárgy érintett témakörei, illetve a tantárgy által kifejlesztett kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, melyeket a zenetanári (vagy egyéb, zenei szakirányú) állás megkövetel.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	- A. vizsga: szóbeli / írásbeli / projekt, stb.; - B. vizsga: audíció (mű-, szerző- vagy stílus felismerése)	- problematizálás - számonkérés - vizsga	40% + 30%
10.5 Szeminárium	- aktív szemináriumi jelenlét és tevékenység; - C: a kijelölt órai és önálló szemináriumi feladatok teljesítése (dolgozat / portfólió / projekt / zenei összeállítás, stb. elkészítése és bemutatása);	- folyamatos megfigyelés - portfólió - bemutatás	20%
	- D. hivatalból járó pontszám (1 jegypont)		10%

A teljesítmény minimumkövetelményei

- aktív részvétel az új témák kibontásakor és problematizálásakor (kurzus), illetve azok gyakorlati feldolgozásain (szeminárium, önálló feladatok és munkák) – az órák min. 75%-án;
- a félév alatti szemináriumi munkák 100%-os elvégzése kizáró jellegű feltétele a szessziós vizsgán való részvételnek;

- mindhárom vizsgarész (lásd a korábbi: **A**, **B** és **C**) esetében szükséges teljesíteni külön-külön is a hozzárendelt pontszám min. 50%-át;

Kitöltés dátuma

2022. április 21.

Előadás felelőse

dr. Fekete Miklós

Szeminárium felelőse

dr. Fekete Miklós

Az intézeti jóváhagyás dátuma

Intézetigazgató